

Recensie: Uit de schaduw van het zorgsysteem. Hoe Buurtzorg Nederland zorg organiseert

In ‘Uit de schaduw van het zorgsysteem-hoe Buurtzorg Nederland zorg organiseert’, geeft auteur Annemarie van Dalen op een bevolgen wijze een beschrijving van de sociaal innovatieve wijze van organiseren van Buurtzorg. Brengt zij, zoals de auteur zelf aangeeft, als “passionate participant” de objectiviteit en de onafhankelijkheid van het onderzoek niet in het geding ?

Het boek is uitgegeven in de innovatiereeks bij Boom/Lemma. Het onderzoek dat er aan ten grondslag ligt, is als onderdeel van een breder promotieonderzoek in het kader van het Transitieprogramma Langdurige Zorg, in 2008 en 2009, uitgevoerd.

Het boek bevat 179 pagina’s verdeeld over 8 hoofdstukken en bijlage met een samenvatting van de organisatieprincipes van Buurtzorg. De samenvatting is goed en kernachtig. Maar om de organisatieprincipes te doorgronden, vanuit de context van sociale innovatie, is het aan te bevelen alle hoofdstukken aandachtig te lezen. Het aantal *to the point* zinsneden van hoe op een andere en vernieuwende manier de thuiszorg te organiseren, blijven zich door het hele boek voordoen.

Zijn er dan geen kanttekeningen te plaatsen? Jazeker. De gepassioneerde vorm waarmee organisatieprincipes zijn onderzocht zorgt voor een overheersend eenzijdig perspectief, waardoor het één pleidooi vóór Buurtzorg is.

Het boek lezende, op zoek naar de kritische toets, land je in hoofdstuk 7 aan bij “reflectie”.

Verwacht ook dan geen kritisch opbouwende noten richting Buurtzorg. Het is min of meer een beschouwing geworden van de gekozen theorie van organisatieprincipes met een vertaalslag naar de reguliere thuiszorg.

Wat voor een wetenswaardigheden zijn er dan verder te lezen in het boek?

Naast de “theorie” is er de “inleiding “en hoofdstuk 2 gaat over “Buurtzorg in het kort”. Hierin staat onder andere beschreven hoe een team start. Door zoveel mogelijk zelf aan de slag te gaan krijgt beetje bij beetje een team vorm. De een is succesvoller dan de ander.

In hoofdstuk 3 “De inhoud van de zorg als vertrekpunt voor organiseren” staan de vier zorginhoudelijke gedragsregels van Buurtzorg centraal zoals het contextgericht werken, het relatiegericht werken, de behoefte en beleving van de cliënt als uitgangspunt en streven naar zelfredzaamheid en zorgonafhankelijkheid. Aan de orde komt ook hoe voornamelijk de zorginhoud de zorgorganisatie (aan)stuurt. De klant in zijn omgeving staat voorop.

Hoofdstuk 4 gaat vervolgens over “zelf organiseren van de zorg”. Hoe het primaire en secundaire proces met elkaar worden verbonden, maar ook over zelfbeschikking, het werken binnen kaders en de onderlinge solidariteit komen aan de orde.

“Ondersteunen in plaats van managen” is hoofdstuk 5 met daarin veel aandacht voor de rol van de coach, het zelf organiseren in de teams en de persoonlijke vaardigheden die dat met zich meebrengt, de ondersteuning die het internet biedt om de uitvoerende teams aan elkaar en samen met het ondersteunend hoofdbureau verbindt.

Hoofdstuk 6 “Organiseren als continu proces” beschrijft onder andere het zelf begroten, besluitvorming op basis van de dialoog, het maken van plannen als middel en niet als doel en zo weinig mogelijk staf. Kortom; de juiste balans tussen *top-down* en *bottom-up* organiseren.

Of Buurtzorg nog kan groeien, komt in hoofdstuk 8 aan de orde. Verwacht hier geen diepteanalyse op basis van organisatiegroei-strategieën. Het raakt het hooguit even.

Het geheel is goed samen te vatten onder de bedrijfskundige begrippen als sociale innovatie of het Rijnland-model. Het bevat scherpe analyses over wat er mis in de zorg en hoe het beter kan. Buurtzorg is zo een voorbeeld. Maar het kan niet zo zijn dat er bij een startende en snelgroeïende onderneming als Buurtzorg niet veel meer aan de hand is waar ook met een kritische blik naar gekeken kan worden. Helaas ontbreekt dit.

Uit de schaduw van het zorgsysteem
Hoe buurtzorg Nederland zorg organiseert

Annemarie van Dalen
Boek, ingenaaid / 179 blz.
Nederlandstalig
Boom Lemma uitgevers / 1e druk / 2010
ISBN: 978-90-5931-600-3
€ 23,50